

A/PNL/146/ 05.03.2026

Nr.4408A/05.03.2026

ÎNTREBARE PARLAMENTARĂ

Către: Doamna Oana Țoiu, Ministru al Afacerilor Externe

De la: Sebastian-Ioan Burduja, Deputat PNL, Circumscripția Electorală Nr. 42 București

Obiectul întrebării: Poziția României față de sistemul european de comercializare a certificatelor de emisii (EU ETS), față de solicitarea Italiei și a altor state membre de suspendare a acestui mecanism, față de necesitatea reformei fundamentale a politicii climatice europene pentru refacerea competitivității industriale și energetice a Uniunii Europene, și față de urgența acțiunii diplomatice române la Bruxelles pentru apărarea intereselor energetice, industriale și de securitate ale României

Doamnă Ministru,

Mă adresez dumneavoastră, în calitate de deputat în Parlamentul României, cu o întrebare motivată de evoluții de o gravitate deosebită pentru competitivitatea economică a Uniunii Europene și a României, pentru securitatea energetică a cetățenilor noștri și pentru capacitatea industrială a continentului de a-și susține propriul efort de reînarmare și suveranitate strategică. Datele pe care le voi prezenta demonstrează că sistemul european de comercializare a certificatelor de emisii de carbon — EU ETS — a generat, timp de două decenii, costuri energetice prohibitive care au decimat industria europeană, au crescut facturile cetățenilor, au creat dependențe strategice față de China și au subminat capacitatea Europei de a-și finanța apărarea în fața Rusiei.

La 26 februarie 2026, ministrul italian al Industriei, Adolfo Urso, a cerut explicit, la reuniunea informală a miniștrilor economiei și industriei de la Bruxelles, suspendarea completă a mecanismului ETS în așteptarea unei reforme substanțiale. Declarația sa — că ETS «nu este altceva decât o taxă, o taxă asupra companiilor mari consumatoare de energie» — marchează

cel mai agresiv atac frontal asupra sistemului de prețuri al carbonului din partea uneia dintre cele mai mari economii europene. Italia nu se limitează la retorică: guvernul Meloni a anunțat planuri concrete de compensare a operatorilor de centrale electrice pe gaz pentru costurile ETS, anulând efectiv stimulentele de decarbonizare al sistemului.

Italia nu este singură. La începutul lunii februarie 2026, cancelarul german Friedrich Merz a sugerat slăbirea legislației ETS, o declarație care a prăbușit prețul certificatelor de carbon de la 81 EUR/tonă la 72 EUR/tonă în mai puțin de o săptămână. Joi, 26 februarie, după declarațiile lui Urso, prețul a scăzut și mai mult, la aproximativ 70 EUR/tonă. Piața se confruntă cu o volatilitate extremă, deoarece tot mai multe state membre intensifică presiunea înaintea revizuirii ETS planificate pentru 2026.

Sistemul ETS a fost introdus în 2005 ca instrument central al politicii climatice europene, obligând centralele electrice și industriile mari consumatoare de energie să achiziționeze permise pentru fiecare tonă de CO₂ emisă. Inițial, prețul certificatelor era simbolic — sub 10 EUR/tonă. În contextul reformelor din 2018-2023 și al politicii Fit for 55, prețul a urcat dramatic: 25 EUR/tonă în 2019, 50 EUR/tonă în 2021, 80-90 EUR/tonă în 2022-2023, ajungând la maximul absolut de 101 EUR/tonă în februarie 2023.

Impactul direct asupra prețului energiei electrice este calculabil și verificabil. Gazele naturale — care reprezintă sursa marginală de producție în sistemele energetice europene, stabilind prețul de referință pentru întreaga piață prin mecanismul merit-order — generează circa 0,2 tone CO₂/MWh. La un preț al certificatelor de 75 EUR/tonă, costul ETS adăugat fiecărui MWh produs din gaze este de aproximativ 15 EUR/MWh. La un preț mediu al energiei electrice în România de 120-150 EUR/MWh în 2024, aceasta înseamnă că ETS contribuie cu 10-12% din prețul final al energiei. Dar efectul este amplificat de mecanismul de piață: prețul ridicat al energiei din gaze ridică și prețul energiei regenerabile, deși aceasta nu are costuri de carbon. Rezultatul net, conform estimărilor Comisiei Europene și ale Agenției Internaționale pentru Energie (AIE), este că eliminarea sau suspendarea ETS ar reduce prețul energiei electrice în Europa cu 20-35%, în funcție de mixul energetic al fiecărei țări.

România prezintă una dintre cele mai mari dependențe de gaze din mixul energetic: gazele naturale acoperă între 20-30% din producția de energie electrică (față de 44% în Italia). Impactul ETS pe factura românească este direct, substanțial și documentat. Eurostat confirmă că prețurile la energia electrică pentru consumatorii industriali din România au crescut cu peste 180% în perioada 2015-2024, dinamică alimentată structural de costurile ETS și de politica europeană a prețului carbonului.

Raportul Agenției Internaționale pentru Energie Atomică și al Agenției Europene de Mediu arată că în perioada 2005-2023 ETS a generat venituri cumulate pentru statele membre de peste 250 miliarde EUR din licitarea certificatelor. Banii au mers la bugetele statelor, nu la reducerea facturilor cetățenilor. România a licitat în această perioadă certificate în valoare de

peste 5 miliarde EUR, bani proveniți în cele din urmă din facturile consumatorilor industriali și casnici.

În septembrie 2024, la solicitarea Comisiei Europene, fostul președinte al BCE și al Consiliului italian, Mario Draghi, a publicat raportul «The Future of European Competitiveness» — cel mai dur document de autoevaluare pe care și l-a comandat vreodată o instituție europeană. Concluziile sunt de o claritate brutală și ar trebui să fie citite de orice decident european, inclusiv de Ministerul Afacerilor Externe al României:

- Costul energiei electrice industriale în UE este de 2-3 ori mai mare decât în Statele Unite. Costul gazelor industriale este de 4-5 ori mai mare decât în SUA. Aceasta nu este o consecință exclusivă a ETS, dar politica ETS este unul dintre factorii structurali identificați explicit de Draghi ca determinanți ai acestui diferențial de competitivitate.
- Europa a pierdut în ultimii 20 de ani teren față de SUA și China în toate industriile intensive energetic: chimie, oțel, aluminiu, ciment, sticlă, ceramică, producție de îngrășăminte. BASF a anunțat că investește 10 miliarde de dolari în China și reduce masiv capacitățile europene — nu dintr-o afinitate pentru Beijing, ci pentru că energia industrială costă acolo de trei ori mai puțin. Yara, cel mai mare producător european de îngrășăminte, a închis fabrici în Europa citând explicit costul energiei și al certificatelor de carbon.
- Raportul Draghi estimează că UE are nevoie de 800 miliarde EUR investiții suplimentare anuale față de tendința actuală pentru a-și menține competitivitatea. Din această sumă, o parte semnificativă trebuie să vină din sectorul privat — dar capitalul privat nu vine în Europa atâta timp cât costul energiei face investițiile industriale nerentabile față de alternativele americane sau asiatice.
- Productivitatea totală a economiei UE a crescut cu doar 0,7% pe an în ultimele două decenii, față de 1,8% în SUA. Draghi identifică explicit că «Europa și-a pierdut rolul de lider în sectoare definitorii pentru viitorul economic» și că politicile climatice europene, deși nobile ca intenție, au fost implementate «fără instrumente compensatorii care să protejeze industria de competiția neloială din jurisdicții fără prețul carbonului».

Un efect absurd al politicii Green Deal, susținut prin ETS și prin Directiva privind energia din surse regenerabile, este că Europa și-a construit o dependență strategică față de China în tocmai sectoarele pe care le consideră fundamentale pentru independența sa energetică:

- Fotovoltaic. China produce astăzi circa 80-85% din panourile solare instalate la nivel mondial și aproximativ 75% din cele instalate în Europa, conform Agenției Europene pentru Energie (ACEA) și rapoartelor Comisiei Europene din 2023-2024. Producătorii europeni de panouri — Meyer Burger (Elveția/Germania), REC Group (Norvegia) — au anunțat sau deja executat închideri de fabrici europene în 2023-2024, incapabili să

concureze cu prețurile chinezești subvenționate. Am demolat propria industrie de panouri pretinzând că ne construim independența energetică.

- Baterii și vehicule electrice. China domină între 70-80% din capacitatea mondială de producție de baterii litiu-ion, conform Agenției Internaționale pentru Energie (AIE, Global EV Outlook 2024). CATL, BYD și alte companii chinezești controlează lanțurile de aprovizionare cu pământuri rare esențiale pentru baterii. Industria auto europeană — 13,8 milioane de locuri de muncă directe și indirecte conform ACEA — se confruntă cu cea mai gravă criză structurală din istoria sa postbelică. Volkswagen a anunțat în octombrie 2024 că va închide cel puțin trei fabrici în Germania pentru prima dată în 87 de ani de existență.
- Turbine eoliene. Siemens Gamesa, Vestas și Nordex — principalele companii europene de turbine — au raportat pierderi cumulate de miliarde de euro în 2022-2023, parțial din cauza costurilor ridicate ale energiei necesare pentru fabricare. Ironia supremă: fabricăm turbine eoliene cu energie scumpă din cauza ETS, turbine care ar trebui să producă energie ieftină.
- Pământuri rare și minerale critice. China controlează 60% din producția mondială de pământuri rare și 85% din capacitatea de procesare, conform U.S. Geological Survey (2024). Fără pământuri rare nu există magneți permanenți. Fără magneți permanenți nu există motoare electrice, turbine eoliene sau sisteme de navigație militară. Dependența europeană de China în acest sector nu este abstractă.

Probabil cel mai grav efect pe termen lung al politicii Green Deal susținute prin ETS este că a distrus baza industrială necesară pentru ca Europa să-și poată finanța reînarmarea. Războiul din Ucraina, care durează de peste trei ani, a demonstrat că pacea nu se menține cu obiective climatice pe hârtie. Se menține cu tancuri, cu muniție, cu rachete, cu sisteme de apărare aeriană, cu cipuri militare, cu drone.

Industria de apărare are nevoie de oțel special, iar producătorii europeni de oțel (ThyssenKrupp, ArcelorMittal, SSAB) au redus masiv capacitățile europene din cauza costurilor energetice. ArcelorMittal a închis sau redus activitatea la fabrici din Belgia, Germania, Spania și Franța. Aceasta înseamnă că Europa intră într-o cursă a înarmării cu o capacitate siderurgică suboptimală față de nevoile unui conflict major.

NATO estimează că statele membre trebuie să cheltuiască peste 2% din PIB pentru apărare — obiectiv pe care puțini îl ating. Raportul Draghi merge mai departe și identifică nevoia de 100-150 miliarde EUR investiții suplimentare anuale pentru industria de apărare europeană. Cu ce industrie? Capacitatea europeană de producție de muniție de artilerie calibrul 155mm — standardul NATO — a fost profund insuficientă pentru a susține consumul ucrainean: Ucraina a consumat în 2023 circa 200.000 de obuze pe lună, față de o capacitate de producție europeană de sub 30.000 de obuze lunar la acel moment.

Dependența de China pentru componente electronice militare este la fel de critică. Cipurile folosite în sistemele de ghidare ale rachetelor, în dronele de recunoaștere și în sistemele de comunicații militare provin în proporție semnificativă din lanțuri de aprovizionare care tranzitează sau sunt controlate de entități chinezești. O politică industrială europeană care a distrus industria de semiconductori europeană în favoarea tranziției verzi a creat o vulnerabilitate geopolitică de ordin existențial.

România are interese naționale directe, concrete și verificabile care impun o poziție fermă la Bruxelles pentru reforma sau suspendarea ETS:

- Conform datelor Eurostat (2024), România și Bulgaria plătesc cele mai ridicate prețuri relative la energia electrică din UE în raport cu puterea de cumpărare a populației. Prețul mediu al energiei electrice pentru consumatorii casnici a depășit în România 0,18 EUR/kWh în 2024.
- Transgaz SA, operatorul național al sistemului de transport de gaze naturale și una dintre cele mai importante companii de infrastructură critică ale României, a raportat pentru 2025 un profit net consolidat de 899,2 milioane lei — dublu față de 2024 — reflectând dinamica volatilă a pieței energetice europene. Dar această volatilitate, alimentată structural de ETS și de politica Green Deal, reprezintă un risc major pe termen mediu: o reformă necontrolată a ETS sau o prăbușire bruscă a prețurilor certificatelor poate afecta grav planificarea investițională a Transgaz și a altor mari consumatori industriali din România.
- România găzduiește proiectul Neptun Deep, cel mai mare zăcământ de gaze offshore descoperit în UE, operaționalizat de OMV Petrom și Romgaz, cu producție planificată pentru 2027. Gazele din Neptun Deep sunt esențiale pentru securitatea energetică a României și pot contribui semnificativ la independența energetică a UE față de gazele rusești. O politică ETS care penalizează gazele naturale cu costuri de carbon excesive subminează rentabilitatea Neptun Deep și descurajează investițiile în infrastructura de care Europa are nevoie pentru tranziția de la gazele rusești.
- Romgaz, partener în Neptun Deep, a raportat pentru 2025 un profit net de 3,346 miliarde lei (+4,4% față de 2024) — o performanță solidă, dar vulnerabilă la politicile europene de carbon. Nuclearelectrica a raportat un profit net de aproape 2,4 miliarde lei în 2025, cu peste 40% mai mare față de 2024 — tocmai pentru că energia nucleară nu este afectată de ETS și beneficiază de prețuri ridicate cauzate de costul certificatelor de carbon plătite de centralele pe gaze. Este un argument suplimentar că ETS deformează piața în favoarea unor actori și în dezavantajul altora, fără legătură cu eficiența sau competitivitatea reală.

Italia a acționat diplomatic activ: ministrul Urso a solicitat public și explicit la Bruxelles suspendarea ETS, a anunțat compensarea centralelor electrice pe gaz pentru costurile de carbon, a mobilizat susținere din partea industriei italiene și a intrat în alianțe cu alte state membre critice față de sistemul actual.

Germania, prin cancelarul Merz, a semnalat clar că nu va mai susține necondiționat obiectivele climatice în detrimentul competitivității industriale. Noua coaliție germană a inclus în agenda sa prioritară renegocierea unor elemente ale pachetului Fit for 55.

Franța, Polonia și alte state mari din Europa Centrală și de Est au semnalat în diverse formate că prețurile ETS sunt insuportabile pentru industria lor. Polonia — un stat cu dependență masivă de cărbune — a obținut derogări și tranziții graduale.

Comisia Europeană a primit un mandat clar la reuniunea informală din februarie 2026 de a prezenta scenarii privind mecanismele de stabilire a prețurilor energiei înainte de Consiliul European următor. Aceasta este o fereastră diplomatică care se deschide exact acum și pe care România trebuie să o folosească.

În calitate de Ministru al Afacerilor Externe, aveți la dispoziție instrumentele diplomatice necesare pentru a apăra interesele României în această dezbatere crucială. Propun explicit:

1. Susținerea publică și în format de Consiliu European a poziției Italiei de suspendare a obligației de achiziționare a certificatelor ETS pentru o perioadă de minimum 10 ani, în așteptarea unei reforme structurale a mecanismului.
2. Inițierea sau co-sponsorizarea unui document de poziție comun al statelor din Europa Centrală și de Est (V4 extins + România + Bulgaria) care să prezinte impactul specific al ETS asupra economiilor mai puțin avansate în tranziția energetică și să propună criterii de echitate în distribuția costurilor climatice.
3. Exercițarea de presiune diplomatică pentru includerea în mandatul Comisiei Europene a unui test obligatoriu de competitivitate pentru orice nouă legislație climatică — exact mecanismul propus de Draghi: nicio regulă nouă care să crească costurile industriale europene fără o analiză comparativă față de SUA, China și India.
4. Blocarea extinderii ETS la sectorul transportului rutier și al clădirilor (ETS 2) care urmează să intre în vigoare în 2027, până la reforma completă a ETS 1.

Având în vedere aceste considerente, în temeiul art. 112 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și al art. 194-201 din Regulamentul Camerei Deputaților, cu modificările și completările ulterioare, vă adresez, în scris, următoarele întrebări:

1. Care este poziția oficială a Ministerului Afacerilor Externe al României față de solicitarea Italiei de suspendare a sistemului ETS, formulată la 26 februarie 2026 la Bruxelles? România susține, se opune sau se abține de la o poziție în această dezbatere? Pe ce criterii economice, de securitate energetică și de competitivitate industrială s-a fundamentat această poziție?

2. MAE a efectuat o analiză proprie privind impactul ETS asupra prețurilor la energie ale consumatorilor casnici și industriali din România, raportată la media UE și față de principalii concurenți externi (SUA, China, India)? Dacă da, care sunt concluziile acestei analize? Dacă nu, de ce nu există o astfel de analiză fundamentală pentru o instituție cu responsabilități în reprezentarea intereselor economice ale României la nivel european?
3. MAE va susține la Consiliul European și la Consiliul de Miniștri (Energie și Competitivitate) suspendarea obligației de achiziționare a certificatelor ETS pentru o perioadă de 10 ani, în așteptarea reformei structurale a mecanismului? Dacă nu, care este argumentul României pentru menținerea unui sistem care, conform propriilor declarații ale reprezentanților săi la Consiliul European, face Europa necompetitivă față de SUA și China?
4. MAE va iniția sau va co-sponsoriza demersuri diplomatice coordonate cu alte state membre — în special cu statele din Europa Centrală și de Est — pentru a constitui o coaliție formală în favoarea reformei ETS? Există în prezent consultări bilaterale sau multilaterale în curs cu Ungaria, Polonia, Bulgaria, Slovacia, Cehia sau alte state în această temă? Dacă da, care este stadiul acestor consultări?
5. Ministerul Afacerilor Externe va milita, în cadrul negocierilor europene, pentru blocarea sau amânarea intrării în vigoare a ETS 2 — care extinde sistemul de comercializare a certificatelor la sectorul transportului rutier și al clădirilor, cu impact direct și masiv asupra prețurilor la combustibili și la încălzire pentru cetățenii români — până la reforma ETS 1? Dacă nu, cum justifică MAE acceptarea unui mecanism care va crește costul combustibililor și al încălzirii în România cu estimări de 20-40%?
6. MAE va propune și susține, în cadrul instituțiilor UE, introducerea unui test obligatoriu de competitivitate pentru orice nouă propunere legislativă climatică, conform recomandărilor explicit formulate de Mario Draghi în raportul său din septembrie 2024, astfel încât nicio măsură climatică europeană să nu poată fi adoptată fără o analiză comparativă riguroasă față de costurile suportate de industria americană, chineză și indiană în aceleași sectoare?
7. Care este poziția MAE față de dependența structurală a Europei de China în sectoarele considerate fundamentale pentru tranziția verde — panouri fotovoltaice (75-80% dependență de import din China), baterii litiu-ion (70-80% capacitate chineză), pământuri rare și minerale critice (60-85% controlate de China)? MAE consideră că această dependență constituie o vulnerabilitate de securitate națională și de securitate a aprovizionării, și dacă da, ce demersuri diplomatice a întreprins sau va întreprinde pentru diminuarea acestei dependențe?
8. Dat fiind că industria de apărare europeană, inclusiv producția de muniție, oțel special, componente electronice militare și sisteme de arme, este direct afectată de costurile energetice ridicate generate structural de ETS și de politica Green Deal, MAE a analizat impactul politicii climatice europene asupra capacității de reînarmare a României și a

aliaților NATO? Va susține MAE, în forurile europene relevante, excluderea explicită a industriilor esențiale pentru apărare de sub incidența ETS, inclusiv prin derogări permanente similare celor discutate pentru sectoarele expuse competiției internaționale?

9. Proiectul Neptun Deep, care urmează să devină operațional în 2027 și reprezintă cel mai mare zăcămint offshore de gaze din UE, este direct afectat de politica ETS prin penalizarea gazelor naturale ca sursă de energie. MAE a evaluat impactul politicii europene a carbonului asupra rentabilității și atractivității investiționale a proiectului Neptun Deep pe termen lung? Va susține MAE, în negocierile europene privind reforma ETS, excluderea sau tratamentul preferențial al gazelor naturale ca combustibil de tranziție pentru o perioadă de minimum 15-20 de ani, în contextul în care gazele românești contribuie la reducerea dependenței europene de gazele rusești?
10. MAE intenționează să valorifice fereastra diplomatică deschisă de solicitarea Comisiei Europene — de a prezenta scenarii privind mecanismele de stabilire a prețurilor energiei înaintea Consiliului European următor — pentru a promova o poziție națională coerentă, documentată tehnic, în favoarea reformei ETS și a reducerii costurilor energetice pentru cetățenii și industria românească? Dacă da, care este calendarul concret al acestor demersuri și cine coordonează poziția inter-ministerială a României? Dacă nu, cum justifică MAE această absență din cel mai important dosar economic european al momentului?

Cu respectul meu,

Sebastian-Ioan BURDUJA

Deputat PNL